

VITÉZ GÁBOR MIKLÓS

SAJÓLÁD KULTÚRTÖRTÉNETI ÉRTÉKEI

KIVONAT

***„Nescio, qua natale solum dulcedine cunctos,
Ducit, et immemores non sinit esse sui.”***

*(„Nem tudom én: minémű édesség vonja az embert,
hogy szülőföldjét el ne felejtse soha.”)*

(Ovidius)

Sajólád történelme és a település szerkezete

A Sajó bal partján épült község határában megtelepedett már az őskor embere is. Mivel azonban tervszerű régészeti kutatásra, nagyobb szabású ásatásokra eddig nem került sor, a magyar középkort megelőző időszak településtörténete mindez idáig felderítetlen.

Sajólád mai nevét az országos községi törzskönyvbizottság tette hivatalossá 1904-ben. Korábban egyszerűen Lád néven szerepelt. Azért, hogy az országban előforduló többi "Lád" nevű településtől megkülönböztessék, kapta nevéhez a "Sajó" előtagot, amely a község határában futó folyóra utal. A megkülönböztető jelző azért is szükséges volt, hiszen Borsod megyén belül is két "Lád" volt. Az északi kapta a Szendrőlád nevet. Maga a Lád elnevezés személynévi illetve nemzetségnévi eredetű. A "Lad" vagy "Lád" a szláv Vlad ill. Vlagyimír névből eredeztethető. Téves az az elterjedt magyarázat, amely Szt. László latinosított névalakjából (Ladislaus) eredezteti. A Sajó fontos átkelőhelyénél a mai Sajólád határában már a honfoglaló magyarok megtelepedtek (szórványos régészeti leletek tanúbizonysága szerint). A középkori falu minden bizonnyal már a XI. században létezett.

Az első, kétségtelenül a mai Sajólád elődjére vonatkozó adat egy 1349-ben keltezett oklevélben maradt ránk, amelyből kiderül, hogy Ládi Domokos fia Donch és Domokos fia János fia Jakab birtoka. A középkorban forgalmas településnek számíthatott a Sajó menti Lád is, mert itt volt a Pestről Szikszón át Kassára vezető út egyik átkelő helye a Sajón. A vízen való átkelést feltehetően kezdetben rév, aztán híd segítette. Ebből következőleg vámhely is lehetett Lád.

A Ládi család kihalta után 1381-ben Czudar Péter kapta Nagy Lajos királytól Lád birtokát. A birtokosváltás a későbbiekben sorsdöntőnek bizonyult a falu életének alakulásában. A pálosok ládi megtelepítéséről tudósító első ránk maradt oklevél 1387. április 25-én kelt: Zsigmond király utasította az egri káptalant, hogy küldje ki hiteles emberét, akinek jelenlétében a királyi emberek járják be Lád határait és szükség szerint új határjeleket állítsanak. Ládöt Czudar Péter bán ugyanis a pálosoknak adta. A kolostorépítésre vonatkozó ünnepélyes alapítólevél 1387. szeptember 25-én íródott: Czudar Péter bán Szűz Mária és Remete Szent Pál iránti tiszteletből és meggondolva a halál elkerülhetetlenségét, üdvözlése érdekében a Borsod megyében fekvő Lád nevű földjét a Sajó folyó közelében az odatelepült pálosoknak adja állandó lakóhelyül és remeteségül rokonai hozzájárulásával. Megígérte, hogy Ládon kolostort: építtet a pálosok számára Szűz Mária tiszteletére. Bár a Czudar család 1470-ben kihalt, a pálosok addig annyira meggyökereztek a tájban s olyan kedvelté váltak, hogy különböző földesúri családok adományai továbbra is gazdagították.

A nyugodt, békés fejlődés közel másfél századon keresztül tartott s jellemző módon nem a törökök, hanem Serédy Gáspár rabló zsoldos hadai vetettek véget a kolostor virágzásának.

A végzet 1537-ben érte el Ládót: Serédy Gáspár csapatai elfoglalták, feldúlták, kirabolták a kolostort. Nem kevesebb, mint negyven szekérrel szállították el az értékes zsákmányt. A pálosok az égbekiáltó törvénysértés ellen hiába tiltakoztak. Ezzel Sajólád történetének lezárult a békés korszaka és kezdetét vette a másfél évszázados hanyattatás. A kolostor birtokai, s maga Lád falu is a XVI-XVII. században viszonylag gyakran változó bérlők kezére került, akik számára csak az volt a fontos, hogy minél több jövedelemre, tegyenek szert a jobbágyok adójából és egyéb szolgáltatásaiból.

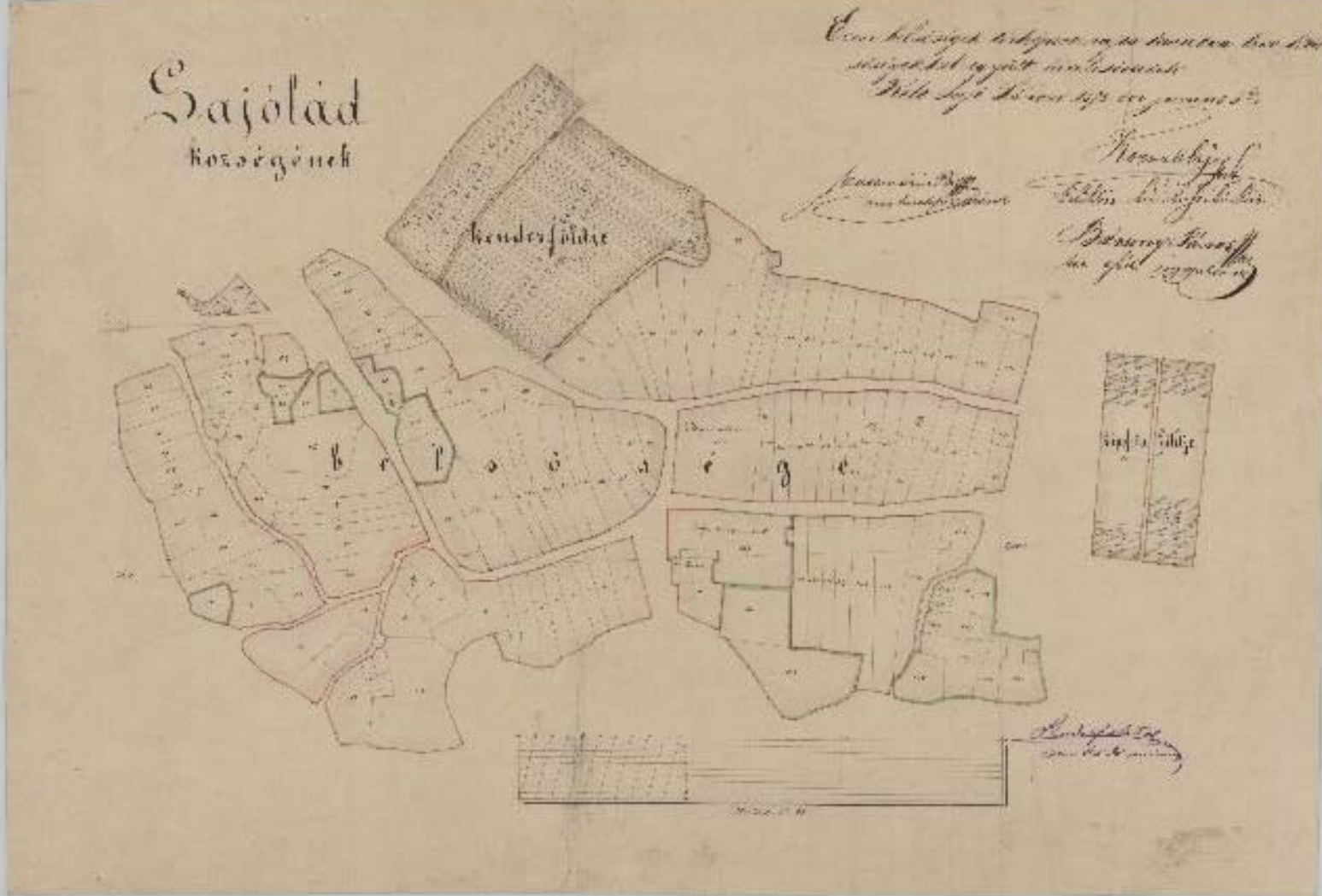
A sajóládi pálos kolostor újjáépítését a 17-18. század fordulóján több rendi kormányzó is szorgalmazta: Rácz István (1693), Székely András (1706), Csuzy Zsigmond (1708-1711), Huszár István (1712). 1716-ban kezdték meg a jelenleg is álló templom felépítését a régi alapokon - barokk stílusban.

Az egyházi anyakönyvezés 1734-ben kezdődött Ládon, a ma is meglévő anyakönyvek tanúsága szerint. Ettől kezdve folyamatosan figyelemmel kísérhető a népmozgalom kialakulása. A templom és kolostorépület 1949-ben kapott külső felújítást, majd 1968-ban a templombelső festésére került sor. 2008 évben a pálos kolostor 621 éves.

A pálosok címere:

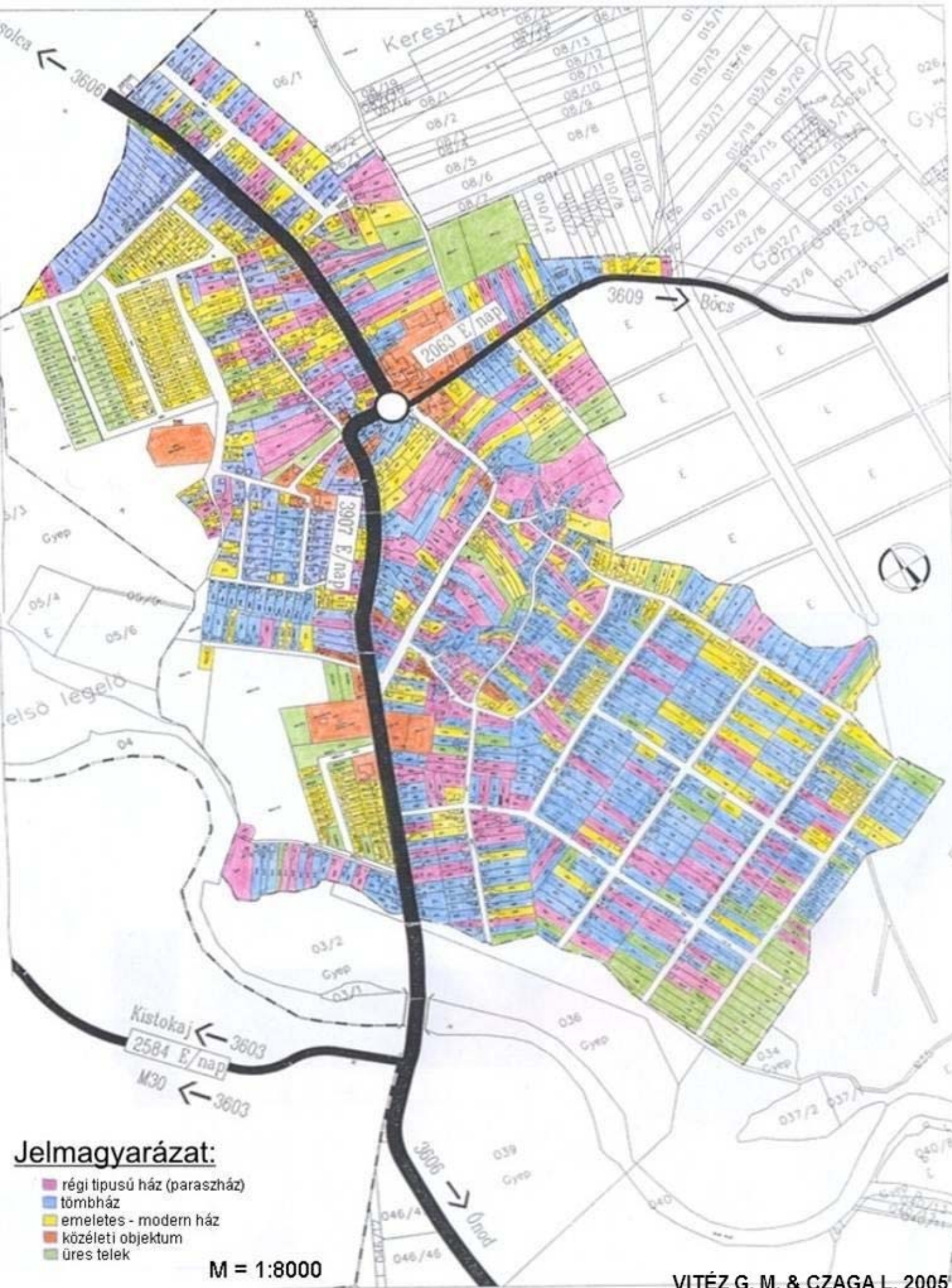
A településszerkezet gerincét a községen áthaladó Alsózsolca-Ónodi forgalmi út képezi. A település ősi magja feltehetően a pálos kolostor és a templom volt, hiszen az épületet várként is használták, mivel a Sajó átkelő miatt stratégiai fontosságú volt. Ehhez kapcsolódhatott az Ady Endre utca, valamint az ebből nyíló Kossuth, Szabadság és Rákóczi utca. A telekstruktúra arra utal, hogy a község legrégebbi része a Dózsa György utca és Ady Endre utca közötti lakótömb, valamint az Ady Endre utca és Rákóczi utca közötti településrész. A község többi része már tervezőasztalon készült (1. ábra).

1. ábra: Egy régi térkép Sajóládról
(BAZ MEGYEI LEVÉLTÁR)

Itt még ma is megtalálhatók a 140-200 m hosszú szalagtelkek. Ezen a területen lévő lakóutcák tört nyomvonalvezetése, 6-10 m-es szabályozási szélessége a szerteágazó zsákutcák is a településrész kialakulásának történelmiségére utalnak. A főútvonallal párhuzamosan kialakult utcák, a szabályos lakótelkek már a későbbi fejlődő telekosztás eredményeként alakultak ki.

A legújabb lakóterületek - a település északnyugati és délkeleti részén - már derékszögű rendszerű utcahálózattal és szabályos lakótelkekkel létesültek. A település központja a volt pálos kolostor és templom térsége, mellette épült fel az iskola és a községháza. Ennek közelében alakultak ki az újonnan kialakított közéleti célokat szolgáló építmények (posta, bolt) Elszórtan található még főleg kereskedelmi és vendéglátó egységek a település egész területén. A „Sajólad község épületeinek típusai” című térképen nagyon jól nyomon követhetők a település régi és új elemei és az épületek típusai (2. ábra).

2. ábra: Sajólad község épületeinek típusai

Sajólád kultúrtörténeti értékei

Sajólád község kultúrtörténeti értékekben, műemlékekben, hagyományokban igen gazdag. A község műemlékei:

- Római katolikus templom és a volt pálos kolostor épületegyüttese (1-7. kép)
- Nepomuki Szent János szobor (8. kép)
- Háromszög alaprajzú temetőkápolna (9. kép)

1-2. kép: Római katolikus volt pálos templom és a kolostor épületegyüttese
(**Fotók:** VITÉZ G. M. 2006)

3. kép: A pálosok jelképe a templom főbejárata fölött
(**Fotó:** VITÉZ G. M. 2006)

4. kép: Faragott padosorok a templomban
(**Fotó:** VITÉZ G. M. 2005)

Tájérték megnevezése: Római katolikus templom és a volt pálos kolostor

Típuscsoport: településsel kapcsolatos emlék

Típus: építészeti emlék

Pontos helyszín: 3572. Sajólád, Dózsa György 76.

Tájérték főbb jellemzői: A templom barokk stílusban épült. Az épület érdekessége, hogy a bejárat fölött a pálosok címere található: két kőoroszlán tekint egy pálmafára. A templom jelenlegi főoltára múlt századbeli alkotás, Mária és Erzsébet találkozásának jelenetével. A hajdani gazdag XVIII. századi berendezésből ma már csak két intarziás stallum és a faragott padosorok maradtak meg. A templom a mennyezetfreskókkal egységes, impozáns látványt nyújt.

Kor, keletkezés időpontja: Az 1387-ben alapított pálos kolostort 1537-ben lerombolták, majd középkori helyén 1716-1720 között újjáépítették. Az új torony 1769-ben készült el. Az épületegyüttes 2006 évben 619 éves.

Állapot minősítése, veszélyeztetettsége: Az épületegyüttes jó állapotban van. A templom főhomlokzatát 2005. nyarán újrafestették. A templom freskói épek, jó állapotban vannak. A templomtorony vörösrézrel borított barokk toronysisakja 2004-ben toronyórát is kapott Szabó József bélapátfalvi apát jóvoltából, mely mind a négy irányba mutatja a „ládiaknak” a pillanatnyi időt.

Tájvédelmi szempontú értékelés: műemlék

5. kép: A főhajó a szentély felé

(Fotó: VITÉZ G. M. 2008)

UNOKÁINK ÖRÖKSÉGE: A SAJÓLÁDI PÁLOS KOLOSTOR

(LÁDI KÖR KÉP – VI. évfolyam 4. szám)

„Mivel már az őskori időkben telepedtek meg a Sajó partján elődeink, Sajóládnak a történelme igen régi időkre nyúlik vissza. Sajólád a fejlődés, az urbanizáció néhol igazán rögzös, és kacskaringós útján már a kezdetektől fogva elindult. Dacolva az éppen akkori társadalmi, gazdasági, politikai viszályokkal hol a fejlődés örömteli sima útjain, hol pedig a nehézségektől, gondoktól tarkított göröngyös utakon haladt előre napjainkig. Minden embernek valahol erkölcsi kötelessége a lakóhelye – otthona - iránt érzett szeretete és az ahhoz való ragaszkodása. Tény, hogy Sajólád mind kultúrtörténeti-, és mind természeti értékeit – ha meg is csonkították - tekintve igen gazdagnak mondható. S talán az is tény, hogy minden ember számára egyértelmű, hogy az élet a természet legcsodálatosabb alkotása, legbecsesebb ajándéka. Ezért ezen értékeinkkel együtt kell élnünk. Az emberi szem tökéletes szerv. Ajándéka a látás képessége, melynek segítségével megláthatjuk, tanulmányozhatjuk a körülöttünk lévő világ roppant gazdagságát. Ezen irományomban a sajóládi pálos kolostor kultúrtörténeti jelentőségére, „unokáink örökségére” szeretném a sajóládi lakosok figyelmét és érdeklődését felkelteni.

Kik azok a pálosok?

Magyarországon egyetlen olyan magyar alapítású szerzetesrend van, amely Rómában is hivatalosan elismert, ez a pálos rend. Nevüket Remete Szent Pál után kapták. Úgy érzem, hogy a pálos - az egyetlen hivatalosan is elismert magyar - szerzetesrendről ismeretekkel kellene rendelkeznie minden magyar embernek. De vajon mi sajóládiak, akiknek földjein valamikor pálos szerzetesek éltek, s akik lelkiismeretes működésük jelképéül kolostort is építettek, ami a ma emberének a tiszta élet példáját szimbolizálja, mit tudunk róluk?

A rend kb. ezer éves múltra tekint vissza, megalapítója egy esztergomi kanonok, Özséb volt, az 1200-as évek elején. Valójában a krónikák és a pálos hagyományok alapján nem hozzá kötik a rend kialakulását, azonban ő volt az, aki összegyűjtötte a remeteket. Özséb idejében már éltek remeték a Pilisben, akik nem bújtak el az emberek elől. Özsébnek egyre jobban megtetszett a remete-élet, de valójában az a tudás, amit a remeték a barlangok mélyéről a felszínre magukkal hoztak.

Egy alkalommal, imádkozás közben Özsébnek látomása volt. Lelke elhagyta a testét: a Pilist felülről látta, a remeték pedig apró csillagokként tűntek fel a szemei előtt. Ezek a csillagok egy nagy tűzgömbben egyesültek. Így összegyűjtötte a Pilis remetéit, és egy templomot építtetett a Szent Kereszt tiszteletére. Ezért a pálosokat a Szent Kereszt Remetéinek is nevezik. Először csak egyes püspökök joghatósága alatt álltak, de 1295 táján az esztergomi érseki tartománybeliek egy közös perjelt (házfőnök) választottak. 1308-ban V. Kelemen pápa megengedte a pálosoknak, hogy Szent Ágoston szabályait kövessék, és így a többi szerzetessel egy rangba jutottak. 1327-ben I. Károly király kérésére a pápa kivette őket a püspökök jogi hatásköre alól és külön, csakis a pápai igazgatás alá tartozó felügyelő hatalma alá vette őket. A rend ezután töretlenül fejlődött egészen a török megszállásig.

A XV. századra az országban 900 pálos élt. Búcsújárásokra, lelki visszavonulásokra alkalmas, eleinte kicsiny kolostoraik egymás után épültek fel. Buda körül épült a pilisszentkereszti (1260 körül), a kékesi, más néven pilisszentlászlói (1290 körül), és a budaszentlőrinci (1300 körül) kolostor. Nagy Lajos nagyon kedvelvén a pálosokat, megépíttette a márianosztrai (1352), a máramarosremetei (1363) és máriavölgyi (1377) kolostorokat. A rend híres külföldi tagja a lengyel Opolyi László herceg - a volt magyar

nádor -, megalapította számukra a censtochovi neves kolostort 1384-ben. Virágzásuk tetőpontján 192 kolostoruk volt, ebből 131 magyar felségterületen állt.

Neves pálos kolostorok még pl. a gombaszegi, a diósgyőri (1313), a sátoraljaújhelyi (13. század), a felnémeti (15. század), a gönci (1371), a szentléleki (Lillafüred 1340), Martony (Hármas-hegyi pálos kolostor 1383), a kápolnai (Váradtól nem messze), a sajóládi (1387), a kalodvai (Arad megye), az örményesi, Dráván túl a remetei (Zágráb mellett), a garicsi, a sztrezai, és a lepoglavai. A rend Európában is sok helyen elterjedt: Lengyelországban, Németországban, Portugáliában, Franciaországban, Olaszországban, stb. Erre az időre a világon 8 provinciában, kb. 300 pálos kolostor volt, melyekben átlagosan 12-20 szerzetes élt. Ezeken kívül a pálosok igyekeztek tagjaikat tudományokban, jámborságban kiképezni, gimnáziumokban tanítottak, másolóműhelyeket, könyvtárakat alapítottak, kódexeket, pálos könyveket (kóruskönyvek, liturgikus könyvek) írtak, amelyek révén a sajóládi kolostor könyvtára is büszkélkedhet.

De volt idő, mikor úgy tűnt, minden fáradozásuk hiábavaló volt. 1786. február 7.-én II. József feloszlatta házaikat, szétszóratta a rendtársakat. Napjainkban a rend mégis működik. A magyarságtudat mindig a pálosok szívében élt és él, így ők elsősorban nem magukért, hanem nemzetükért, hazájukért imádkoztak, imádkoznak. A rend életében központi helyen áll a Mária-tisztelet is. Ennek kifejezésekképpen fehér ruhát hordanak, a rózsafüzért imádkozzák, kiemelt figyelemmel ülik meg a Mária-ünnepeket és tartják meg a szombati böjtöt.

A sajóládi pálos kolostor

A kolostor megépítésére vonatkozó ünnepélyes alapítólevél 1387. szeptember 25-én íródott. Czudar Péter bán Szűz Mária és Remete Szent Pál iránti tiszteletből Lád nevű földjét a pálosoknak adta. Megígérte, hogy Ládon kolostort építtet a pálosok számára Szűz Mária tiszteletére. A Czudar család kihalása után a pálosok addig annyira meggyökereztek Ládon, hogy különböző földesúri családok adományai továbbra is gazdagították őket. Ezen békés fejlődés közel másfél századon keresztül tartott. De 1537-ben Ládot Serédy Gáspár csapatai feldúlták, és kirabolták a kolostort. A birtokok a XVI-XVII. században bérlők kezére kerültek. A sajóládi pálos kolostor újjáépítését a 17-18. század fordulóján több rendi kormányzó is szorgalmazta, és 1716-1720 között újjáépítették középkori helyén, a régi alapokon barokk stílusban. Az új torony 1769-ben készült el. A templomtorony vörösrézrel borított barokk toronysisakja 2004-ben új toronyórát is kapott Szabó József bélapátfalvi esperes jóvoltából, mely mind a négy irányba mutatja a „ládiaknak” a pillanatnyi időt.

Az épületnek több érdekes sajátossága van. (1) Az egykori két emeletes kolostor szabályos négyszög alaprajzú volt (quadrum), így a belső kolostorudvar is. Ma már csak a kolostor keleti szárnya áll. (2) Az épületegyüttes egykoron kb. 50x40 méteres zárt épülettömböt alkotott. (3) A templom főhomlokzatán (nyugati oldal) a bejárat fölött egy címer található, pálos jelképekkel: két kőoroszlán tekint egy pálmafára. (4) A quadrum sokszázados kútja is fellelhető, de jelenlegi állapota sajnos elkeserítő, megmentéséért már megtörténtek az első lépések.

A templom jelenlegi főoltára múlt századbeli alkotás, Mária és Erzsébet találkozásának jelenetével. A hajdani gazdag XVIII. századi berendezésből ma már csak két intarziás stallum és a faragott padosorok maradtak meg. A templom a mennyezetfreskókkal egységes, impozáns látványt nyújt. Az épületegyüttes 2008 évben 621 éves.

Végezetül

Szolgáljon mindannyiunk örömére ez a páratlan értékű emléke a múltnak. Milyen sajnálatos lenne, hogy nem ismernénk fel lakóhelyünk, magyarságunk értékeit. Hiszen az emberek nemcsak azért mehetnek be egy templomba, hogy gyakorolják a vallásukat, hanem azért is, hogy gyönyörködjenek a művészi munkákban, és elmerüljenek a régmúlt idők kultúrájának megannyi csodájában. Ezek a „csodák” ilyenkor megjelennek az emberi szemek előtt egy oltár, egy szobor, vagy egy freskó képében. Mi, sajóládi emberek művészi és kulturális értékekben gazdagok vagyunk, és ha ezt a „gazdagságot” fel ismerjük, akkor érezzük egészen magunkénak. Hiszem, hogy csak lesz miénk igazán, amit szeretünk, amit gondozunk, és értékelünk. És csak azt szerethetjük, amiről tudunk, amit jól ismerünk. Legyen szívügyünk, a legfontosabb feladatunk, hogy ezeket a kulturális kincseket felismervén, megőrizvén, sajátunkként ápoljuk. Így szeretve tovább adhatjuk ékes Magyarországunk nemzeti örökségeként unokáinknak, hogy ők is örömmel gyönyörködhessenek bennük életük során.”

Vitéz Gábor Miklós

6-7. kép: Régi képek a templomról

8. kép: Nepomuki Szent János szobra a Fótéren
(Fotó: VITÉZ G. M. 2007)

Tájérték megnevezése: Nepomuki Szent János szobor

Típuscsoport: településsel kapcsolatos emlék

Típus: szobor

Pontos helyszín: A szobor a Polgármesteri Hivatal előtti téren áll.

Tájérték főbb jellemzői: A folyók menti helységekből szokás volt Nepomuki Szent János tisztelete. A szent szobra lépcsős alépítményen, rokokódíszes alapzaton áll, két oldalán egy-egy angyalszoborral.

Kor, keletkezés időpontja: A pálosok az új templomban 1724-ben állították fel Nepomuki Szent János- szobrát. Az Sajó híd mellett is elhelyezték a szent szobrát 1774. május 11-én.

Állapot minősítése, veszélyeztetettsége: A neves műemléknek a stílusához illő tető és kerítés készítését jónak látnám, hiszen az időjárás viszontagságai sajnos megviselik. Állapota jó, 2005-ben restaurálták.

Tájvédelmi szempontú értékelés: műemlék

9. kép: A barokk temetőkápolna
(Fotó: VITÉZ G. M. 2005)

Tájérték megnevezése: Háromszög alaprajzú temetőkápolna

Típuscsoport: településsel kapcsolatos emlék

Pontos helyszín: A temetőkápolna. Sajóladról Ónod felé haladva az országút mellett jobb oldalon fekvő temető közepén helyezkedik el.

Tájérték főbb jellemzői: A hazai barokk építészet ritka emlékei közé tartozik, mivel csak öt háromszögbe szerkesztett barokk épület van Magyarországon, s ezek közül az egyik a sajóladói temetőkápolna. Alaprajza egyenlő szárú háromszög, egy-egy oldalfala kb. 6 méter hosszúságú. Két oldalán barokk faragású kő ajtókeret, egyike ablakként használatos. Mindkettőt díszes, kovácsolt vasrács ékesíti. Belsejét teknőboltozat zárja. A falak belül egyszerűen fehérre meszeltek. A kápolna belseje ma is eredeti állapotában van.

Kor, keletkezés időpontja: Az Egri Érseki Levéltárban őrzött 1769. június 8-án kelt *Canonica visitatio* részletes leírása szerint a temetőben 1754-ben Barkóczy Franciska emlékére, a "Fájdalmas Szűz" tiszteletére épült kápolna van.

A pálosok felkarolták ezt a gondolatot, és a temetőkápolnát a hívek fájdalmát enyhítő Szűz Mária tiszteletére építették. de

Állapot minősítése, veszélyeztetettség: A kápolna jó kívül-belül jó állapotban van. A tetőzetét 1984-ben kijavították. Külső festése is szép, melyet a hagyományos szeptemberi búcsúra mindig újrafestenek.

Tájvédelmi szempontú értékelés: műemlék

A régi épületek védelme: Sajóládon rendkívül sok régi épületet figyelhetnek meg az átutazók. A község területén elszórtan találunk más-más stílusban épült parasztházakat, közülük is kiemelkedő értékeket képviselnek a különböző módon megdíszített hosszú tornácos parasztházak. Közülük néhány helyi védelemre javasolt. Ezen tornácos parasztházak legtöbbje melléképületekkel is rendelkezik, s néhol ezeket még eredeti céljaira használják (pl. csűr, kamra, szén, istálló, stb). Sajóládon kilenc helyi védelemre javasolt épület található (10, 11. kép).

10, 11. kép: Helyi védelemre javasolt régi épületek

(Fotók: VITÉZ G. M. 2006)

Régészeti lelőhelyek Sajóládon és környezetében:

- *Volt pálos kolostor*, belterület
- *Gyömrőpuszta*, **díszített bronz csákány** került itt elő (Herman Ottó Múzeum Adattára, 1483-81)
- *Kemey*, elpusztult középkori falu. Sajólád határában az Alsózsolcáról Sajóládra vezető út bal oldalán. Az út és a vasúti sín közötti „Kis Kemely” területén, kb. 1500 méterre a falut jelző táblától. Területe kb. 500 x 200 m. A területen régészeti feltárás folyt 1982-83-ban (Herman Ottó Múzeum Adattára, 1630-82).

Népszokások, hagyományok Sajóládon

Sajólád egyházközségének életét nagyban meghatározza a hagyomány. Mi sajóládi emberek büszkék vagyunk arra, hogy őrizzük népszokásainkat, hagyományainkat. Részleteiben meg kell említeni a **lakodalmi hagyományokat**. Statisztika igazolja, hogy a házasságkötések nagyobb része templomi esküvőt is jelent. Kialakult gyakorlat szerint a szomszédos tanácsháza épületéből jön át általában a násznép a templomba, ahol az esküvő mindig nászmisével van. Az esküvőt követő lagziban elhangzanak a **lakodalmi rigmusok**, amelyek mai napig élnek.

A **halotti virrasztás** elmaradhatatlan a temetések előtt. Amíg ravatalozó nem volt, házaknál tartották az összejövetelt, az imádságot és éneklést. Most már mindez a templomban történik.

A **névnapi köszöntő** éneksor meglehetősen sajátos szövegei és dallamai még élnek az idősök emlékezetében. Elmondásukra már csak szűkebb közösségben és ritkábban kerül sor.

A **házszentelést** még nagy többségben kéri a falu lakossága újév elején, vízkereszt táján. Búcsú minden faluban van a mi vidékünkön, de Sajóládon kiemelten fontos esemény. Az utcán tartott körmenet, a júliusi hőségben a hűs fák alatti szabadtéri mise az átlagosnál emlékezetesebbé teszik az egész falu nagy ünnepét.

Meg kell még említeni az **úrnapi körmenetet** is. Ez is nagyobb a más községekben megszokottnál, ahol általában csak a templom körül tartják. Itt az a szokás, hogy egyik évben a falu egyik felén, másik évben a másik felén áthalad a sokakat vonzó ünnepi menet, amely a négy helyen feldíszített lombsátornál áll meg. Családonként nagy esemény a keresztelő és az azt követő ünnepi ebéd. A gyermekek legnagyobb részét templomba hozzák kereszteni.

Az **egyházi események**, nagy ünnepek főleg megmozgatják a falu lakosságát. Ezt a hagyományt, szokásokat feltétlenül értékelni kell úgy, mint a falu egyik vonzó illetve megtartó erejét. Sajóládon művészeti iskola működik, az ott tanuló diákok néprajzot, néptáncot tanulnak, s ezek mellett megismerkednek különböző hangszerekkel. A községnek a gyerekek korosztályának megfelelően több néptáncsoportja van.

A **Sajóládi Bokréta Ifjúsági Néptáncsoport** a legidősebb korosztályú néptáncsoport a településen. A csapat célja a népi motívumok, táncok gyakorlása, előadása, bemutatása. Minden esztendő szüreti időszakában községünkben a **szüreti felvonulás** elmaradhatatlan.

Húsvét hétfőjén a táncos fiúk népviseletbe öltözve járkák végig a községet, meglátogatva a lányokat. Ez a lányoknak több vödör vizet jelent.

Ugyancsak hagyomány nálunk a **májusfa hordása**. Ilyenkor sötétedés után indulnak útra az ifjak a nagy „favágó-túrára”. Mire felkel a nap, a lányos házaknál a kerítésre erősített feldíszített májusfa köszönti május 1-jén a lányokat.

Amelyik fiatalember komolyabban udvarol párjának, az májuskosárral lepi meg. A májuskosarat az ifjú legjobb barátja viszi el a lánynak április utolsó estéjén. Rendkívül fontosnak tartom a hagyományőrzést, hiszen a régmúlt szép idők kultúrájának hátat fordítani sosem szabad. *Az ember sose feledje el azt, hogy honnan származik, akár hová is viszi majd az életében a sorsa.*

Régi fényképek Sajólád életéből:

Szüreti felvonulás (1950-es évek)

Családi fotózás (1960-es évek)

Úr Napi Körmenet (1960-es évek)

Ady Endre utca (1975-'80-as évek)

Sajólád főutcája Zsolca felé egykoron

**A templomtorony vörösrézrel borított barokk toronysisakja az új toronyórával
(Fotó: VITEZ G. M. 2006)**

„Magyar vagyok. Fontos nekem ez a nemzet.

Ide vetettek el.

*Ezen a nyelven, ebben a kultúrkörben, ebben a jellegzetes
hagyományokban élek csak igazán.”*

(Jókai Anna Művei)

Felhasznált irodalom

BALPATAKI B. (1987): Fejezetek Sajólád történetéből (1378-1987), Róm. Kat. Egyházközség, Sajólád, pp. 9-37

BALPATAKI B. (2004): Fejezetek Sajólád történetéből (1387-2004), Róm. Kat. Egyházközség, Sajólád, pp. 55-62

JOÓ T. (1979): A Sajóládi Pálos Kolostor, Bükkalja Mgtsz Ny., Miskolc

VITÉZ G. M. (2005): Sajólád természeti és kultúrtörténeti értékei és környezetvédelmi problémái (szakdolgozat), Eszeterházy Károly Főiskola, Eger, 181 pp.

VITÉZ G. M. (2005): Sajólád természeti kincsei és kultúrtörténeti értékei, XI. Nemzetközi Környezetvédelmi és Településfejlesztési Diákkonferencia, Mezőtúr, 1. szekció, pp. 15

VITÉZ G. M. (2006): Sajólád természeti kincsei és kultúrtörténeti értékei, X. Országos Felsőoktatási Környezettudományi Diákkonferencia, Eger, pp. 53

VITÉZ G. M. (2008): A Sajóládi erdő élete és halála. A Sajóládi erdő botanikai és zoológiai komplex vizsgálata (kézirat), Debrecen

A régi fényképekért köszönettel tartozom:

- *Csoma Albertné, Ilus néni*
- *Csonka Józsefné, Margit néni*
- *Üveges Bertalanné, Bernadett néni*